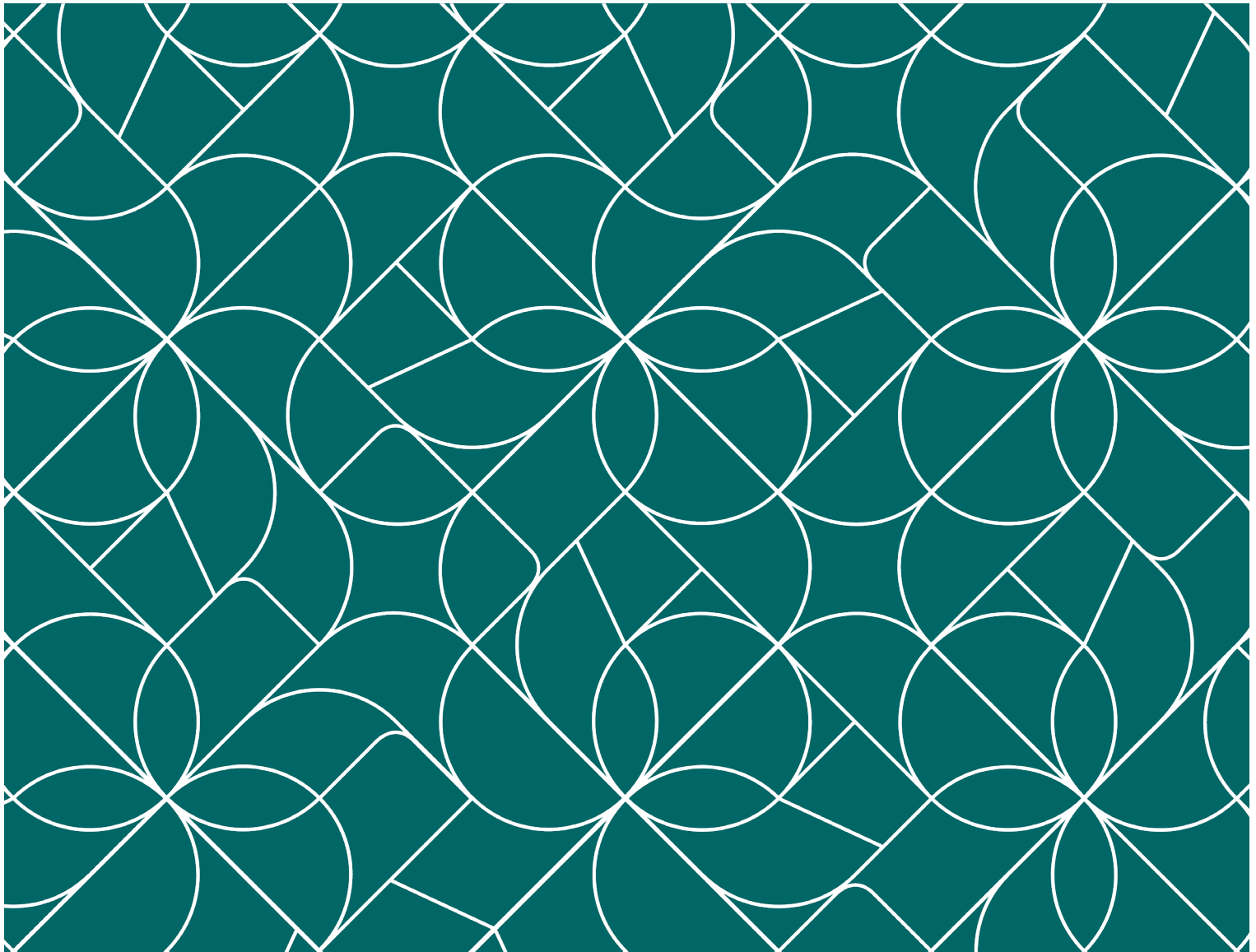

Budgetunderlag 2026–2028

Citera gärna ur IVO:s publikationer, men ange alltid källa. Kom ihåg att bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten, och du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Rapporten finns publicerad på www.ivo.se

Artikelnr • IVO 2025–06

Utgiven • Mars 2025, www.ivo.se

Innehåll

1. Förslag till finansiering i korthet	4
2. Kort om IVO	4
3. Växande problematik och fler tillsynsområden kräver utökade resurser	5
3.1. Förebygga och motverka oseriösa och kriminella aktörer - en del av IVO:s ordinarie verksamhet	6
3.2. Säkerhetsarbetet vid IVO behöver stärkas	7
3.3. Tillsynen av övrig vård och omsorg trängs undan	8
3.4. Nya tillsynsbehov ryms inte inom nuvarande ekonomisk ram	10
4. Förslag till finansiering	12
4.1 Avgiftsbelagd verksamhet	13
4.2 Särskild avgift för ej verkställda beslut och gynnande domar	14
5. Investeringar i anläggningstillgångar	15
5.1 Lokalrelaterade investeringar	15
5.2 Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	16
5.3 Låneram för verksamhetsinvesteringar	16
6. Övriga villkor	17
6.1 Låneram	17
6.2 Räntekontokredit	17
6.3 Anslagskredit och anslagssparande	17

1. Förslag till finansiering i korthet

Välfärdsbrottslighet i form av oseriösa och kriminella aktörer som infiltrerar välfärdssystemen utgör en omfattande och växande samhällsutmaning. Utvecklingen är påtaglig för de områden i vården och omsorgen som faller inom ramen för IVO:s tillsyn och tillståndsprövning. Som en konsekvens upplever IVO också allt större utmaningar kopplat till myndighetens säkerhetsarbete. Parallellt noteras ett fortsatt allvarligt läge med risker och brister för patienter och brukare i vården och omsorgen samt utökade krav på myndigheten kopplat till nya uppgifter i tillsynen och tillståndsprövningen.

Sammantaget understryker det tuffa läget vikten av att patientsäkerhet, trygghet och kvalitet säkerställs. IVO:s roll som statens tillsyns- och tillståndsmyndighet för vården och omsorgen är central. Myndigheten konstaterar att den växande problematiken är utmanande. För att svara upp mot detta och även framgent fullgöra uppdraget behöver IVO växa med fler inspektörer och utredare. Beräknade anslagsnivåer i budgetpropositionen för 2025¹ är mot den bakgrunden otillräckliga.

IVO föreslår att regeringen

- föreslår riksdagen att fastställa anslaget för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 1:12 Inspektionen för vård och omsorg till 1085 miljoner kronor för år 2026, 1150 miljoner kronor för år 2027 och 1246 miljoner kronor för år 2028,
- fastställer en låneram som uppgår till 125 miljoner kronor för investeringar i anläggningstillgångar för åren 2026–2028,
- fastställer en anslagskredit för respektive år under perioden 2026–2028 om tre procent av tilldelat anslag,
- fastställer att krediten på räntekontot i Riksgäldskontoret uppgår till 30 miljoner kronor.

Inledningsvis redovisas utgångspunkter för IVO:s förslag. Det samlade förslaget till finansiering för åren 2026–2028 redovisas därefter och följs av IVO:s totala investeringsbehov i anläggningstillgångar.

2. Kort om IVO

IVO:s främsta uppgifter är att ansvara för tillsyn och tillståndsprövning inom hälso- och sjukvård och därmed jämförlig verksamhet, socialtjänst och verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). IVO utövar även tillsyn av de verksamheter som utför estetiska behandlingar och som omfattas av lagen (2021:363) om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar.

IVO ansvarar för ett flertal register över verksamheter, bland annat enligt patientsäkerhetslagen (2010:659), socialtjänstlagen (2001:453) och LSS.

¹ Prop. 2024/25:1, utgiftsområde 9, s. 64.

Tillsynsuppdraget omfattar även handläggning av anmälningar, till exempel enligt lex Sarah och lex Maria, samt prövning av enskilda personers klagomål enligt patientsäkerhetslagen. Syftet med tillsynen är att granska att befolkningen får vård och omsorg som är säker, har god kvalitet och bedrivs i enlighet med lagar och andra föreskrifter. I IVO:s uppdrag ingår från och med mars 2025 att inom myndighetens verksamhetsområde förebygga och motverka brottslighet.

Ett patient- och brukarperspektiv ska genomsyra tillsynen. Det är viktigt att tillsynen riktas dit riskerna är som störst för patienter och brukare och att myndigheten agerar på ett sådant sätt att allvarliga brister åtgärdas av de ansvariga vård- och omsorgsverksamheterna.

Sammanlagt har IVO cirka 770 anställda och verksamheten bedrivs vid sex avdelningar för tillsyn, en avdelning för tillstånd och fyra myndighetsövergripande avdelningar. Från och med 2024 arbetar samtliga sex tillsynsavdelningar nationellt lika och i en enhetlig struktur för ledning och styrning. Myndighetens arbete med tillståndsprövning är sedan tidigare samlat på en avdelning som hanterar ansökningar om tillstånd från hela landet.

3. Växande problematik och fler tillsynsområden kräver utökade resurser

Den allvarliga och växande välfärdsbrottsligheten i vården och omsorgen har kommit att ställa nya och allt tuffare krav på IVO:s tillståndsprövning och tillsyn. Det har lett till att myndigheten kraftsamlat, ställt om och utvecklat tillsynen. Myndigheten ser ett tydligt behov av att den verksamhet som utgått från tre särskilda regeringsuppdrag, nu övergår till att bli en del av den ordinarie verksamheten.

Samtidigt ser IVO en fortsatt ansträngd situation i vården och omsorgen som helhet där patienter och brukare fortsatt utsätts för risker och brister. IVO kan även konstatera undanträngningseffekter i övrig tillsyn som ett resultat av myndighetens allt större fokus på att motverka oseriösa och kriminella aktörer. För att kunna leverera fullt ut på uppdraget behöver den statliga tillsynen därför tillföras ytterligare resurser.

Dessutom tillkommer ny lagstiftning som innebär nya tillsynsbehov och nya tillståndspliktiga verksamheter, vilket ställer ytterligare krav på myndigheten.

Mot denna bakgrund konstaterar IVO att de anslagsnivåer för 2026–2027 som aviserades i budgetpropositionen för 2025 är otillräckliga. Vidare behöver finansieringen av IVO bli mer stabil och långsiktig. Detta har IVO beskrivit i tidigare budgetunderlag² och Riksrevisionen lyft som väsentligt för att skapa goda förutsättningar för IVO:s verksamhet³.

² IVO. Budgetunderlag för åren 2025–2027 samt 2024–2026.

³ Riksrevisionen 2019. Inspektionen för vård och omsorg - en tillsynsverksamhet med förhinder.

I dag finansieras IVO till del av flera tillfälliga bidrag genom särskilda regeringsuppdrag. Kortsiktig finansiering försvårar en långsiktig, strategisk planering och utveckling av verksamheten. IVO föreslår därför en permanent anslagsökning om 5 % från 2026, ytterligare 2,5% 2027 och 2028 för arbetet med att förebygga och motverka oseriösa och kriminella aktörer. IVO yrkar dessutom på en permanent anslagsökning om 5 % från 2026, ytterligare 2,5% 2027 och 2028 för behov kopplat till tillsyn av övrig vård och omsorg.

3.1. Förebygga och motverka oseriösa och kriminella aktörer - en del av IVO:s ordinarie verksamhet

IVO:s tillsyn och tillståndsprövning visar att oseriösa och kriminella aktörer redan är etablerade eller försöker infiltrera områden i vården och omsorgen för att tillskansa sig offentliga medel på felaktiga grunder. Dessa aktörer saknar som regel avsikt eller förmåga att erbjuda en säker vård och omsorg. Genom felaktiga eller skadliga behandlingar orsakar de undvikbara patientskador och urholkar tilliten till hälso- och sjukvården. För grupper i utsatta situationer med behov av samhällets vård och omsorg medför oseriösa utförare ofta att individer inte får den stöd och hjälp som de har rätt till eller till och med att deras situation förvärras.

Den aktuella problematiken har varit känd under flera år inom personlig assistans och fusk med ersättningar medan hem för vård eller boende (HVB), familjehem och skyddade boenden har uppmärksammats av IVO och andra aktörer under senare tid. Inom hälso- och sjukvården kopplas oseriösa och kriminella aktörer till bland annat läkemedelsförskrivning och läkemedelshantering, digital vård, utfärdande av intyg samt överutnyttjande och felbehandlingar inom tandvården. Brottsuppläggen är många gånger avancerade och aktörerna agerar systematiskt för att utnyttja möjligheter och kryphål i kontrollsystemen.

IVO har under 2024 fortsatt att utveckla arbetssätt, inklusive beslutsordning, i tillsynen som helhet och genom riktade insatser mot välfärdsbrottslighet inom ramen för tre pågående regeringsuppdrag. Tillsynen har förstärkts och breddats i flera delar. Flera bolag och verksamheter har förbjudits eller fått återkallade tillstånd. Oskickliga eller i andra avseenden olämpliga individer har uppmärksammats för andra myndigheters tillsyn med mera genom åtalsanmälan eller andra sanktionsmedel som myndigheten förfogar över. Mer effektiva arbetsformer som stärker informationshantering, riskanalys och tillsynsmethodik har utvecklats. Insamling och analys av inkommande och befintliga data i register och resultat från tillsynen fortsätter att förbättras för mer träffsäkra riskanalyser och prioriteringar. IVO har dessutom påbörjat en översyn av hur arbetet med korrekt och stärkt rättstillämpning och insatser mot oseriösa och kriminella aktörer bör organiseras inom myndigheten för att bättre möta behoven.

Samverkan har stärkts med andra myndigheter som Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan och Skatteverket för att mer effektivt upptäcka och förhindra välfärdsbrott. Det har exempelvis resulterat i ett

informationsutbyte vad gäller HVB-verksamheter inom ramen för lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet samt samverkan i genomförande av tillsyn och handräckning vid inspektioner. Samarbetet kommer att utvecklas, breddas och fördjupas efter behov och anpassas till nya eller förändrade tillvägagångssätt bland kriminella.

Det IVO och andra myndigheter gör var för sig och tillsammans gör viktig skillnad, men ytterligare insatser är nödvändiga för att nå full effekt. IVO:s tillhandahållande av information till kommuner om tillståndspliktiga verksamheter kan exempelvis utgöra ett viktigt stöd i socialtjänstens arbete och kommunala kontrollverktyg som upphandling och kvalitetsuppföljning.

IVO har i två hemställan till regeringen pekat på behovet av ökade befogenheter och fler verktyg i arbetet mot oseriösa och kriminella aktörer inom vården och omsorgen. Mot den bakgrunden har regeringen beslutat om ändring i förordningen (2013:176) med instruktion till IVO så att det framgår att det är myndighetens uppgift att inom sitt verksamhetsområde förebygga och motverka brottslighet. Regeringen har även fattat beslut om att uppta myndigheten i bilagan till säkerhetsskyddsförordningen (2021:955). Det innebär ett bemyndigande för IVO att besluta om placering i säkerhetsklass 2 och 3 för vissa befattningshavare.

Ovan beskrivna utmaningar samt beslut från regeringen understryker behovet av att ställa om delar av myndigheten till en ny verklighet. Nödvändiga anpassningar kommer att ha fortsatt stort fokus även nästa och kommande år. Ytterligare insatser mot områden och verksamheter med oseriösa och kriminella aktörer fortsätter. Samtidigt höjs hela organisationens förmåga för att IVO bättre ska kunna svara upp mot andra myndigheter. På så sätt bidrar IVO till att stärka det myndighetsgemensamma åtagandet mot välfärdsbrottslighet.

Sammanfattningsvis handlar de åtgärder som genomförs på myndigheten om att bygga en långsiktighet och en förmåga som håller över tid. Det förutsätter att det arbete som tidigare bedrivits i projektform på IVO, nu blir en del av det ordinarie uppdraget som ett eget verksamhetsområde. Det kräver i sin tur en permanent resursförstärkning. Mot den bakgrunden är de medel som regeringen anslagit i budgetpropositionen för 2025 otillräckliga.

3.2. Säkerhetsarbetet vid IVO behöver stärkas

IVO:s arbete med att motverka oseriösa och kriminella aktörer inom vården och omsorgen ställer också krav på myndighetens eget säkerhetsarbete. Det handlar till exempel om förmåga att hantera allvarliga händelser och motverka risken för att aktörer infiltrerar verksamheten för att ta del av information eller påverka tillståndsprövningen alternativt tillsynens inriktning och beslut. Myndigheten

behöver också kunna möta ett ökat behov av säkerhetsåtgärder så att uppdraget kan genomföras under säkra och trygga förhållanden.⁴

Ett exempel är vidtagna åtgärder för att reducera risker för korruption, jäv och andra oegentligheter. Arbetet med intern styrning och kontroll (FISK-arbetet) är ett centralt verktyg för myndighetens ledning i det hänseendet. Det handlar också om ytterligare insatser i syfte att öka säkerheten för medarbetarna.

IVO genomförde även en säkerhetsskyddsanalys år 2023 av vilken det framgår att IVO hanterar säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, det vill säga uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet och som därför omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller som skulle ha omfattats av sekretess enligt den lagen, om den hade varit tillämplig. IVO bedriver därmed säkerhetskänslig verksamhet och omfattas av säkerhetsskyddslagen (2018:585). IVO har därefter vidtagit ett antal insatser för att leva upp till de krav som myndigheten omfattas av och som ställs i säkerhetsskyddslagen.

IVO har under 2024 fortsatt att stärka informationssäkerheten genom att utveckla det systematiska informationssäkerhetsarbetet och ledningssystemet för informationssäkerhet (LIS). En nulägesanalys genomfördes med hjälp av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB):s verktyg Cybersäkerhetskollen. Analysen identifierade områden för utveckling och förbättring som nu prioriteras i det fortsatta arbetet. IVO har också genomfört ett antal insatser för att leva upp till de krav som myndigheten omfattas av och som ställs i säkerhetsskyddslagen (2018:585).

IVO har hemställt till regeringen om att bli upptagen i bilagan till säkerhetsskyddsförordningen⁵. Regeringen fattade i januari 2025 beslut i frågan.

Ovan utgör exempel på åtgärder IVO vidtagit för att stärka säkerhetsarbetet på myndigheten. Det finns dock behov av ytterligare åtgärder mot bakgrund av den ökande problematik med oseriösa och kriminella aktörer som IVO möter i sitt uppdrag. Samtidigt finns resursmässiga utmaningar med att växla upp arbetet på det sätt som krävs givet utvecklingen.

3.3. Tillsynen av övrig vård och omsorg trängs undan

Samtidigt som arbetet mot oseriösa och kriminella aktörer på IVO blir mer omfattande är situationen i vården och omsorgen som helhet fortsatt problemfylld.

I de delar av vården och omsorgen där läget är som mest allvarligt har IVO i tillsynen kunnat identifiera återkommande och allvarliga, nästintill kroniska brister.

⁴ IVO har ett regeringsuppdrag om att förstärka säkerhetsarbetet inom myndigheten. Se också Regeringen (Socialdepartementet). Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg att förstärka säkerhetsarbetet inom myndigheten (S2024/02003). Stockholm: Regeringskansliet 2024-11-14.

⁵ Hemställan om bemyndigande för Inspektionen för vård och omsorg (IVO) att besluta om placering i säkerhetsklass 2 och 3. Dnr 1.5.2–33199/2024.

Det handlar i många fall om sårbara eller utsatta grupper med stora skyddsbehov som riskerar att inte få del av samhällets insatser. När personal inte kontrolleras mot misstanke- och belastningsregister förekommer att personer dömda för grova brott anställs och arbetar med barn. IVO konstaterar också att våld, hot och övergrepp på HVB fortsätter att vara oroväckande vanligt på många av landets HVB för barn och unga.

IVO har även identifierat att granskade estetiska verksamheter har omfattande och utbredda patientsäkerhetsbrister. Den vanligaste bristen är att olegitimerad personal utför estetiska injektionsbehandlingar och att relevant kompetens för vissa estetiska behandlingar saknas. Det har lett till både allvarliga vårdskador och enstaka dödsfall, vilket allvarligt hotar patientsäkerheten.

På akutsjukhusen är den sammantagna bilden efter mer än två års tillsyn mer negativ än positiv, då det enligt IVO inte har skett någon tydlig förbättring av de grundläggande problem som föranledde tillsynen. Den genomsnittliga beläggningsgraden är för majoriteten av sjukhusen fortfarande hög. Utlokaliseringar och överbeläggningar av patienter förekommer fortfarande. Dessutom finns en överhängande risk att vård, omsorg, tillsyn, näring och läkemedel riskerar att inte tilldelas utifrån patienternas behov.

IVO har ett regeringsuppdrag att under 2023–2025 förstärka den nationella tillsynen av mödrahälsovård och förlossningsvård. IVO har i tillsynen identifierat brister på samtliga förlossningskliniker och mödrahälsovårdsmottagningar som myndigheten granskat. I förlossningsvården finns utmaningar med bland annat tillgång till vårdplatser, brister i eftervården, kompetensförsörjningen i verksamheterna samt väsentliga skillnader i processer och resultat mellan regioner och förlossningskliniker.

Ovan är exempel på områden där IVO genom nationella tillsynsinsatser konstaterar att patienter och brukare far illa. Avvikelserna mot gällande lagstiftning är omfattande.

IVO:s uppdrag är brett och omfattande. Myndighetens tillsyn av hälso- och sjukvården omfattar mer än 10 procent av BNP⁶. Därutöver tillkommer tillståndsprovning och tillsyn kopplat till omsorgen. Samtidigt tar den växande välfärdsbrottsligheten i vården och omsorgen en allt större del av resurserna i anspråk. Resultatet är en undanträngningseffekt i all övrig tillsyn. IVO har som statens tillsynsmyndighet i uppgift att granska att vården och omsorgen följer lagar och regler och att patienter och brukare ska få insatser som är säkra och av god kvalitet. Idag räcker myndigheten inte till för att till fullo utföra den uppgiften. Det statliga ansvaret för tillsynen behöver därför stärkas resursmässigt.

⁶ SCB. Statistikdatabasen.

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__NR__NR0109/HCBNP/table/tableViewLayout1/?loadedQueryId=93976&timeType=from&timeValue=2001 (Hämtad 2025-01-21).

3.4. Nya tillsynsbehov ryms inte inom nuvarande ekonomisk ram

Utöver det som beskrivits i föregående avsnitt står myndigheten inför en rad tillkommande uppgifter, vilka beskrivs i det följande.

I SOU 2024:18 återfinns förslag på en ny cybersäkerhetslag som ska genomföra det så kallade NIS2-direktivet i svensk rätt och ersätta den nu gällande NIS-lagen. Regeringen har aviserat att förslag till ny lag om nätverks- och informationssystem ska lämnas till riksdagen i maj 2025.⁷

Förslaget betyder att antalet verksamheter som omfattas av IVO:s tillsyn på området blir fler. IVO:s uppskattar att antalet tillsynsobjekt kommer öka från cirka 300 till 900. Direktivet ställer också krav på att myndigheten utökar förmågan till riskanalys inför val av tillsynsobjekt och genomförande av tillsyn. Utöver detta krävs att IVO:s egna informationssäkerhetsstruktur förstärks.

IVO:s anslag ökades med 6 miljoner kronor för 2025 och beräknas öka med motsvarande nivå från och med 2026 för att höja myndighetens generella säkerhetsnivå och därmed stärka förutsättningarna att utveckla tillsynen till följd av NIS2-direktivet.⁸

Nya uppgifter medför ökade kostnader för IVO såväl vid införandet av direktivet som i takt med utvecklingen på området. Det handlar om uppstartskostnader för exempelvis föreskriftsarbete, kompetensinventering, personella resurser och IT-stöd jämte löpande kostnader för tillsyn. Mot den bakgrunden beräknar IVO kostnaden till 13,5 miljoner kronor 2026 och 11 miljoner kronor permanent för 2027 och framåt.

I augusti 2024 trädde en ny EU-förordning, humanmaterialförordningen, i kraft. Den ska tillämpas på samtliga humanmaterial som tas tillvara för användning på människa. Förordningen och dess bestämmelser om åtgärder för att stärka tillgången på kritiskt humanmaterial och dess krav på nationella beredskapsplaner ska börja tillämpas först 2027. Den berör bland annat frågan om att utse behöriga myndigheter, registerfrågor, rapportering och informations spridning, godkännande av så kallade humanmaterialpreparat samt tillsyn.

IVO bedömer att ytterligare resurser behövs för att förbereda verksamheten inför ikraftträdandet och därefter tills vidare. Det handlar om kostnader som följer av den nya förordningen som behörig så kallad SoHO-myndighet, kompetensförsörjning, IT-och registerrelaterade kostnader, kostnader direkt relaterade till tillståndsgivning och tillsyn där inspektion ska genomföras inför tillståndsgivning samt eventuellt deltagande i samordningsstyrelsen. IVO

⁷ Propositionsförteckning våren 2025.
https://www.regeringen.se/contentassets/78895c2f06e54473bf1cdeedd75cf98a/propositionsfor-teckning-en_varen-2025-tillganglighetsanpassad.pdf

⁸ Prop. 2024/2025:1, utgiftsområde 9, s. 65.

uppskattar kostnaden för myndigheten till 14 miljoner kronor som en permanent ökning från 2026.

Regeringen aviserar i budgetpropositionen för 2025 att tillståndsplikt för den privata tandvården kommer att införas från och med 1 januari 2026. IVO är den myndighet som ska ansvara för prövning av tillstånd samt den tillsyn som följer av tillståndsplikten. Myndigheten har av regeringen fått i uppdrag förbereda för den prövning av tillstånd och den tillsyn som följer av denna tillståndsplikt.⁹

I budgetpropositionen för 2025 tillför regeringen IVO:s anslag 5 miljoner kronor 2025, 43 miljoner kronor 2026, 43 miljoner kronor 2027 och från och med 2028 20 miljoner kronor per år för uppstartskostnader och tillståndsprövningar i samband med införandet av tillståndsplikten.¹⁰ Anslagsökningen utgår från de beräkningar som utredningen Ökad kontroll över tandvårdssektorn, SOU 2023:82 tagit fram. Dessa bygger dock på utredningens förslag om att IVO bör förfoga över de avgiftsintäkter som beräknas. Utredningen har därför föreslagit att myndighetens förvaltningsanslag endast bör tillföras skillnaden mellan de beräknade kostnaderna och de beräknade avgiftsintäkterna. Det är också detta nettobelopp som regeringen tillfört förvaltningsanslaget i budgetpropositionen för 2025.

Utredningen bedömer vidare att IVO under en treårsperiod efter ikraftträdandet har kostnader på uppskattningsvis 60 miljoner kronor per år för tillståndsprövningen. Till det tillkommer kostnader för tillsyn och tekniska lösningar. Utredningen uppskattar att totalt cirka 2 850 verksamheter kommer att omfattas av tillståndskravet vid bestämmelsernas ikraftträdande samt att cirka 250 nya ansökningar därefter kommer att inkomma årligen. IVO:s bedömning är att en större del av de 2 850 ansökningarna inkommer under slutet av 2028.

Baserat på ovan förutsättningar är IVO:s bedömning att de anslagsmedel som tillförs 2026 och 2027 inte är tillräckliga för att förbereda för tillståndsplikten. Myndigheten bör därför tillföras ytterligare 51 miljoner kronor 2028 för att hantera den större mängden tillståndsprövningar. Det finns dock osäkerheter förknippade med de uppskattade kostnaderna. IVO kan därför behöva justera kostnadsberäkningar och förslag till finansiering i kommande budgetunderlag.

Utöver de tillkommande uppgifter och tillsynsområden som myndigheten redogjort för ovan, har regeringen i enlighet med budgetpropositionen för 2025 anvisat medel för att IVO ska genomföra förslag i betänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66). Förslagen omfattar tillsyn över familjehemsvård, ett familjehemsregister samt återkallande av tillstånd. Det är för tidigt att bedöma om medel i enlighet med budgetpropositionen för 2025 är tillräckliga för att motsvara myndighetens behov i dessa delar.

⁹ Regeringen. Socialdepartementet. Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg att förbereda införandet av tillståndsplikt samt tillhörande tillsyn i den privata tandvårdssektorn (S2025/00205). Stockholm: Regeringskansliet 2025-02-06.

¹⁰ Prop. 2024/25:1, utgiftsområde 9, s. 65.

Dessutom kommer lagförslagen i proposition 2024/25:89 En förebyggande socialtjänstlag, som träder i kraft den 1 juli 2025, innebära förändringar som också kan påverka IVO.

Som redogjorts för ovan har IVO:s uppgifter utökats under senare år. Dessutom har myndigheten givits i uppdrag att granska nya tillsynsområden. Ett antal lagförslag som träder i kraft framöver gör att IVO:s tillståndsprovning och tillsyn växer ytterligare. Nya krav på tillståndsprovning och tillsyn ryms inte inom nuvarande ekonomisk ram.

4. Förslag till finansiering

Med utgångspunkt i de resonemang som förs i budgetunderlaget föreslår IVO att myndighetens medel 2026–2028 justeras i enlighet med nedanstående tabell.

Tabell 1 Översikt över verksamhetens finansiering (tkr)

TKR	År 2024 Utfall	År 2025 Prognos	År 2026 Beräkn.	År 2027 Beräkn.	År 2028 Beräkn.
Utgiftsområde 9, anslag 1:12, tilldelning	845 085	904 853	954 708	973 129	969 590
Förebygga och motverka oseriösa och kriminella aktörer, säkerhetsarbetet vid IVO behöver stärkas (3.1 och 3.2)			47 735	72 064	96 303
Tillsynen av övrig vård och omsorg trängs undan (3.3)			47 735	72 064	96 303
Nya tillsynsbehov ryms inte inom nuvarande ekonomisk ram (3.4)			27 500	25 000	76 000
Utvecklingsbehov och ökade avskrivningskostnader (se nedan)			7 500	7 500	7 500
Summa			130 471	176 627	276 107
Avgiftsintäkter som får disponeras					
Övriga intäkter som disponeras	60 400	45 400	21 900	900	900

IVO:s förvaltningsanslag behöver öka med 7,5 miljoner kronor per år för att kunna tillgodose utvecklingsbehov samt finansiera ökade avskrivningskostnader.

I övriga intäkter som disponeras 2025 ingår intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191) och bidrag för beslutade regeringsuppdrag. I summeringen av bidrag för uppdrag 2026–2028 inkluderas de belopp som aviserats. I övriga intäkter som disponeras ingår även intäkter för utlämnande av handling för åren 2026–2028.

4.1 Avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2 Offentligrättsliga avgifter med bestämt ekonomiskt mål

Verksamhet	Ack +/- utgå. 2024	År 2025 Prognos	År 2026 Beräkning	År 2027 Beräkning	År 2028 Beräkning
Blodverksamhet tillståndsprövning	9 801	11 016	12 219	13 409	14 586
Vävnads- och cellverksamhet tillståndsprövning	5 148	5 854	6 596	7 374	8 191
Tillståndsprövning för upphandling i välfärden	-261 619	-281 021	-302 777	-325 876	-350 702
Tillståndsprövning av Skyddade boenden	-1 614	-14 568	-22 969	-24 693	-26 590
Avgift för tillsyn estetiska behandlingar	24 101	27 832	31 049	33 274	34 527
Summa	-224 182	-250 887	-275 883	-296 511	-319 988

Tabell 3 Justerat ackumulerat resultat för blod- och vävnadsverksamheter inklusive tillsynskostnader

	Ack +/- utgå. 2024
Ackumulerat överskott blodverksamheter (se tabell 2)	9 801
Ackumulerat överskott vävnads- och cellverksamheter (se tabell 2)	5 148
Kostnader för tillsyn över verksamheterna	-57 450
Ackumulerat resultat	-42 501

I tabell 2 redovisas ackumulerat nettoresultatet avseende tillståndsprövningens två verksamheter. Detta enligt indelningen i regleringsbrevet. I tabell 3 redovisas en sammanställning av ackumulerat resultat, där kostnaden för tillsynen av verksamheterna inkluderats.

Avgift för blodverksamhet - den som ansöker om tillstånd till att bedriva blodverksamhet enligt blodsäkerhetslagen ska betala ansökningsavgift med 2 000 kronor. Årsavgiften för tillstånd tas ut av tillsynsmyndigheten med 18 000 kronor.

Vävnads- och cellverksamhet - den som ansöker om tillstånd att bedriva verksamhet vid vävnadsinrättning ska betala ansökningsavgift med 2 000 kronor. Årsavgiften för tillstånd tas ut av tillsynsmyndigheten med 18 000 kronor.

Tillståndsprövning för upphandling i välfärden - IVO ska genom prövning av viss enskild verksamhet enligt socialtjänstlagen och LSS bedöma om de aktörer som ansöker om tillstånd har förutsättningar att bedriva verksamhet med god kvalitet

och säkerhet. Regeringen har beslutat att från den 1 januari 2025 höja avgiften för att söka tillstånd till 77 500 kronor och att avgiften för ansökan om ändring av befintligt tillstånd ligger kvar på 21 000 kronor.

Tillståndsprövning skyddat boende - Privata aktörer behöver från och med den 1 april 2024 tillstånd för att yrkesmässigt få bedriva skyddat boende. Avgift för att bedriva enskildverksamhet är satt till 77 500 för nyansökan och till 21 000 för att ansöka om ändring av befintligt tillstånd.

Avgifter för tillsyn av estetiska behandlingar - den som bedriver verksamhet inom estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar ska betala 13 500 kr i årsavgift till Inspektionen för vård och omsorg för myndighetens tillsyn.

4.2 Särskild avgift för ej verkställda beslut och gynnande domar

Tabell 4 Sanktionsavgifter och vitesförelägganden

Inkomsttitel 2714, Sanktionsavgifter	År 2024 Utfall	År 2025 Prognos	År 2026 Beräkning	År 2027 Beräkning	År 2028 Beräkning
Intäkter	72 084	51 780	52 298	52 816	52 298

Detta avser sanktionsavgifter (tabell 4) i processen för ej verkställda beslut och gynnande domar. IVO kan ansöka om särskild avgift vid förvaltningsdomstol när det står klart att en kommun inte utan oskäligt dröjsmål tillhandahållit en biståndsinsats enligt SoL eller en insats enligt LSS som någon är berättigad till enligt ett beslut av kommunen.

Detta avser också sanktionsavgifter vid tillsyn enligt lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster. IVO är tillsynsmyndighet för säkerhet i nätverk och informationssystem inom hälso- och sjukvården. Enligt lagen ska tillsynsmyndigheten ta ut en sanktionsavgift av den som underlåter att göra en anmälan till tillsynsmyndigheten, vidta säkerhetsåtgärder eller rapportera incidenter.

5. Investeringar i anläggningstillgångar

Tabell 5 Verksamhetsinvesteringar

TKR	År 2024 Utfall	År 2025 Prognos	År 2026 Beräkning	År 2027 Beräkning	År 2028 Beräkning
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	15 333	18 000	18 000	18 000	18 000
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	995	500	500	500	500
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	616	3500	1000	1000	1000
Summa verksamhetsinvesteringar	16 944	22 000	19 500	19 500	19 500
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret	16 944	22 000	19 500	19 500	19 500
Summa finansiering	16 944	22 000	19 500	19 500	19 500

5.1 Lokalrelaterade investeringar

Som redovisats i tidigare budgetunderlag ställer IVO om lokaler till att bli mer flexibla och yteffektiva. De lokalrelaterade investeringarna avser i huvudsak:

- Förbättringsutgift på annans fastighet, i form av säkerhetsteknik (lås-, larm- och passersystem) samt vissa förändringar i lokalernas utformning.
- Övriga inventarier, i form av möbler, belysning med mera.

5.2 Investeringar i immateriella anläggningstillgångar

IVO kommer under kommande år fortsätta utvecklingsarbetet med digitalisering, stärkt informationshantering och effektiviseringar. En stor del av arbetet är fokuserat på att förbättra datafångst, datakvalitet och skapa ännu bättre förutsättningar för ett datadrivet arbetssätt.

5.3 Låneram för verksamhetsinvesteringar

Tabell 6 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

TKR	År 2024 Utfall	År 2025 Prognos	År 2026 Beräkning	År 2027 Beräkning	År 2028 Beräkning
IB lån i Riksgäldskontoret	89 025	75 966	78 819	74 065	70 576
Nyupplåning	16 934	22 000	19 500	19 500	19 500
Amorteringar	29 992	20 147	23 253	22 989	23 013
UB lån i Riksgäldskontoret	75 966	77 819	74 065	70 576	67 063
Beslutad/föreslagen låneram	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000
Ränteutgifter	2 958	1 899	1 945	2 222	2 117
Summa amorteringar och ränteutgifter	32 950	22 047	25 199	25 211	25 130

Finansiering av räntor och avskrivningar					
Utgiftsområde 9, anslag 1:12	32 950	22 047	25 199	25 211	25 130
Summa amorteringar och ränteutgifter	32 950	22 047	25 199	25 211	25 130

6. Övriga villkor

6.1 Låneram

IVO:s låneram uppgår till 125 miljoner kronor.
IVO föreslår inte någon ändring för budgetåren 2026–2028.

6.2 Räntekontokredit

IVO:s kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret uppgår till 30 miljoner kronor 2024.
IVO föreslår inte någon ändring för budgetåren 2026–2028

6.3 Anslagskredit och anslagssparande

IVO föreslår att befintliga finansiella villkor fortsätter att gälla för perioden 2026–2028.